

INSTRUKS FOR VIRKSOMHETS- OG ØKONOMISTYRINGEN I NORSK POLARINSTITUTT

Instruksen er fastsatt av Klima- og miljødepartementet i medhold av § 3 i Reglement for økonomistyring i staten og trer i kraft 1. januar 2020

Oslo 20/12 - 2019

departementsråd

1. Formål

Denne instruksen inneholder grunnleggende krav til etatens virksomhets- og økonomistyring. Instruksen beskriver samfunnsoppdrag, myndighet og ansvar, samt administrative krav til Norsk Polarinstitut. Økonomiforvaltningen skal følge "Reglement for økonomistyring i staten" og Finansdepartementets bestemmelser om økonomistyring i staten med de tilføyelser og presiseringer som fremgår av denne instruksen. Norsk Polarinstitut skal fastsette instruks for egne aktiviteter innenfor rammen av denne instruksen. Instruksen er bygd opp som et supplement til økonomiregelverket, og må ses i sammenheng med de årlige tildelingsbrevene og styringsdialogen for øvrig.

2. Norsk Polarinstituttets myndighets- og ansvarsområde

Norsk Polarinstitut er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet.

Norsk Polarinstitut skal arbeide for å oppnå de klima- og miljøpolitiske målene som årlig blir presentert i Prop. 1 S. Norsk Polarinstitut har et særlig ansvar for å fremskaffe kunnskap som skal bidra til at de nasjonale målene knyttet til klima og miljø nås.

Norsk Polarinstitut skal gjennom analyser, utredninger, rådgivning, resultatoppfølging og kommunikasjon/formidling bidra til å nå miljømålene også på de øvrige områdene. De spesifikke mål, prioriteringer, styringsparametere og oppdrag som Polarinstituttet skal gjennomføre det enkelte år blir gitt i de årlige tildelingsbrev.

2.1. Norsk Polarinstituttets rolle og hovedfunksjoner

For å medvirke til å nå de nasjonale klima- og miljømålene og ivareta sitt samfunnsoppdrag skal Norsk Polarinstitut utøve følgende funksjoner:

2.2. Faglig rådgiver og iverksetter

Polarinstituttet skal, med basis i sin samlede kompetanse:

- Være faglig og strategisk rådgiver overfor den sentrale forvaltningen i polarspørsmål

bl.a. gjennom deltagelse i Polarutvalget, deltakelse i den norske delegasjonen til ATCM, CEP og CCAMLR og deltakelse i den norske delegasjonen til Arktisk råds arbeidsgrupper.

- Bidra til å fremme norske interesser og synlighet på Svalbard og i Antarktis
- Følge opp avtalen av 2015 med Utenriksdepartementet. Norsk Polarinstitut skal bidra til å øke Utenriksdepartementets evne til å innøse andre lands ønske om samarbeid og samtidig ivareta norske interesser på en best mulig måte.
- Være faglig og strategisk rådgiver for Miljødirektoratet, Riksantikvaren og Sysselmannen i polarspørsmål.
- Ved forespørsel gi faglig støtte til sekretariatet for Svalbards miljøvernfond i vurdering av søknader.
- Innenfor rammen av sin fagkompetanse gjennomføre prioriterte tiltak i nasjonal og sirkumpolar handlingsplan for isbjørn
- Gjennomføre prioriterte tiltak i forvaltningsplanene for verneområdene og handlingsplan fremmede arter mv.
- Arbeide for å utvikle fjernmåling som kostnadseffektivt redskap for miljøkartlegging og miljøovervåking.
- Drifte sin forskningsinfrastruktur i Ny-Ålesund på Svalbard og i Antarktis (Troll og Tor) samt stasjonen på Bouvetøya.
- Ivaretar vertskapsrollen i Ny-Ålesund og implementere og følge opp forskningsstrategien for Ny-Ålesund.
- Delta aktivt i Ny-Ålesund Science Managers Committee (NySMAC) og utvikling av flaggskipprogrammene i Ny-Ålesund.
- Stimulere nasjonal og internasjonal forskning på Svalbard gjennom å yte forskningsservice/ logistikkstøtte.
- Forvalte og tilrettelegge et historisk polarmateriale i form av faglitteratur, fangstdagbøker, bildemateriale og gjenstander.
- Være det sentrale datasenteret for miljøkunnskap om polarområdene og gjøre egne miljødata og publiserte forskningsdata tilgjengelige for videre bruk.

2.3. Kunnskapsutvikling og formidling

Norsk Polarinstitut skal, med sine ressurser, bidra til å dekke miljøforvaltningens kunnskapsbehov og utvikle og vedlikeholde en god kunnskapsbase for sin faglige og strategiske rådgivingsoppgave. Dette innebærer å ha god oversikt over utvikling av miljøtilstanden på sitt ansvarsområde, samt effekten av faktorer som påvirker miljøtilstanden. Instituttet skal også ha oversikt over projeksjoner og prognoser for sannsynlig, framtidig utvikling i miljøtilstanden gitt ulike utviklingsbaner for viktige påvirkningsfaktorer som klimaendringer og havforsuring. Oppdatering av tall og fakta skal foretas av den institusjonen som er ansvarlig for dataene. Norsk Polarinstitut må kontinuerlig vurdere behovet for økt eller revidert kunnskap om aktuelle problemstillinger innenfor sine ansvarsområder og sørge for nødvendig rapportering av fakta.

Norsk Polarinstitut skal:

- Styrke kunnskapsgrunnlaget på områder der miljøforvaltningen har et direkte forvaltningsansvar i nord- og polarområdene eller har en helt sentral pådriverrolle i internasjonale prosesser.
- Frembringe og tilrettelegge miljøfaglig kunnskap som grunnlag for videreutvikling av

virkemidler og tiltak i miljøvernforvaltningen av Svalbard, og for Miljødirektoratet og Sysselmannens løpende forvaltning og saksbehandling på miljøområdet på grunnlag av etatens definerte kunnskapsbehov.

- Bidra til utvikling og oppfølging av relevant forskning. Det skal særlig legges vekt på oppfølging av relevante programmer i Forskningsrådet og arbeidet med utvikling av strategiske satsinger i miljøforvaltningen i tillegg til egen forvaltningsrettet forskning og overvåking i Arktis og Antarktis innenfor fagområdene klima, naturmangfold og miljøgifter, og opprettholde lange måleserier knyttet til en rekke sentrale miljøtemaer i polarområdene.
- Delta aktivt i forskningssamarbeid og kunnskapsoverføring med relevante nasjoner bl.a. for å øke kunnskapen om de globale miljø- og klimautfordringene.
- Sørge for nødvendig overvåking av utviklingen i miljøtilstanden i samarbeid med andre kunnskapsmiljøer. For alle overvåkingsprogram skal muligheten for bruk av ny teknologi vurderes, f. eks. automatiske målestasjoner, satellitter etc. Vurderingen bør skje i samarbeid med andre kompetente virksomheter og etater. Mulighetene for sambruk av data og måleutstyr skal være en del av vurderingen.
- Utvikle, revidere og lede overvåkingsystemer, herunder MOSJ, i Arktis og Antarktis.
- Bidra til nødvendig kartlegging, samt sikre distribusjon av miljø- og kartdata, god samordning av kartleggingsaktiviteter og kvalitetssikring av data.
- Ha ansvaret for å samordne innhenting, kvalitetssikring, dokumentasjon og levering av miljødata og miljøinformasjon innenfor sine ansvarsområder til bl.a. Norge digitalt, konvensjoner osv.). Instituttet skal delta i faglige nettverk, prosesser og fora, og skal slutte opp om arbeidet med fellesløsninger for miljødata og legge dette til grunn for egne fagsystemer der det er relevant.
- Bidra til vurderinger knyttet til Miljøstatus.no og levere data for fastsatte indikatorer til Miljødirektoratet innen fastsatte frister og i tråd med gjeldende rutiner.
- Skal legge vekt på å formidle pålitelig, aktuell og forståelig miljøinformasjon til allmennheten gjennom ulike kanaler Det skal i tillegg satses på etatens egne nettsider og aktiv mediekontakt.

2.4. Myndighetsutøvelse

- Behandle meldinger og søknader etter Antarktisforskriften.
- Kontrollere at norsk aktivitet i Antarktis skjer i tråd med Antarktisforskriften.
- Behandle søknader om dispensasjon fra forskrift om Bouvetøya naturreservat og forskrift om ferdselsbegrensning på Bouvetøya.

2.5. Internasjonalt klima- og miljøarbeid

- Bidra til, og delta i, relevante internasjonale prosesser knyttet til miljø i nord – og polarområdene.
- Delta aktivt i internasjonale fora som arbeider for å styrke kunnskapsgrunnlaget for miljøforvaltningen i nord – og polarområdene.

2.6. Andre ansvarsområder og langsiktige oppgaver

Resultatområde Naturmangfold

- Bidra aktivt i arbeidet under Faglig forum for helhetlig forvaltning av norske havområder.

- Bidra aktivt i arbeidet med kunnskapshenting og videreutvikling av helhetlige forvaltningsplaner for havområdene.
- Vurdere miljøtilstanden i Barentshavet og arktiske havområder.
- Vurdere behov for tiltak for å beskytte miljøet i arktiske havområder mot påvirkning fra nye aktiviteter.
- Bidra til at miljøhensyn ivaretas i konsekvensutredninger og konsesjonsrunder i petroleumsvirksomheten.

Resultatområde Forurensning

- Være faglig rådgiver for Kriseutvalget for atomberedskap og stille logistikkressurser til rådighet ved atomulykker i nordområdene.
- Delta i rådgivende gruppe for prioritering av innsats ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.
- Levere grunnlagsdata knyttet til kartlegging av nye miljøgifter i Arktis som grunnlag for innspill til Stockholm-konvensjonen.
- Etter oppdrag fra Miljødirektoratet, bidra med innsamling av arktisk prøver til Miljøprøvebanken og delta i ekspertgruppen for Miljøprøvebanken.

Resultatområde Klima

- Bidra til å øke kunnskapen om historisk-, nåtids- og framtidig klimautvikling i polarområdene.
- Bidra til økt forståelse av viktige klimaprosesser i polarområdene.
- Bidra til kartlegging og prognose av klimaeffekter i polarområdene.

Resultatområde Polarområdene

- Delta i nasjonalt fagråd for isbjørn og i det bilaterale norsk-russiske nettverkssamarbeidet om isbjørn.
- Bidra i BarentsWatch.

Oppgaver på tvers av resultatområdene

- Være Norges hovedprodusent av topografiske og geologiske kart som dekker norske polarområder ved å publisere kart i både digitalt og trykket format.
- Følge opp delingsplikten etter geodataloven gjennom deltakelse i Norge digitalt samarbeidet.
- Sikre at alle publiserte forsknings- og miljødata fra Svalbard, Antarktis og nordlige havområder dokumenteres og arkiveres, for å sikre mulighetene til nå- og framtidig bruk.
- Gjøre alle data tilgjengelig for videre bruk gjennom digitale tjenestegrensesnitt (API) på data.npolar.no, og visualisere relevante miljø- og forskningsdata gjennom digitale karttjenester og andre digitale presentasjonsformer.
- Delta aktivt i: det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet, det norske arbeidet under Arktisk råd og i samarbeidet under Antarktistraktaten og Miljøprotokollen, herunder delta på de årlige konsultative møtene (ATCM), CEP og årsmøtene i CCAMLR.
- Foreta oppnevning av medlemmer til SCAR, og delta i den internasjonale vitenskapelige komiteen for Antarktisforskning (SCAR).
- Være et internasjonalt kontaktpunkt i polarsaker og formidle kontakt mellom norske og internasjonale fagmiljøer.
- Være vertskap for internasjonale sekretariater på klima og miljøområdet.

Administrasjon:

- Følge opp IKT-strategien og rapportere på avvik.
- Oversende kopi av rapport fra ekstern og intern revisjon.
- Ivareta de grunnleggende prinsippene for arbeidet med samfunnssikkerhet, henholdsvis ansvars-, likhets-, nærhets- og samvirkeprinsippet.
- Synliggjøre mål og prioriteringer for samfunnssikkerhetsarbeidet i årsrapporten.
- Oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) på grunnlag av endringer i risikobildet og erfaringer fra øvelser og hendelser.
- Systematisk utvikle og vedlikeholde beredskapsplanverk på grunnlag av ROS, DSBs Krisescenarier og erfaring fra øvelser og hendelser.
- Iverksette nødvendige kompensierende tiltak som reduserer sannsynlighet og konsekvens for uønskede hendelser.
- Utarbeide øvingsplan med formål, tid og øvingsform og rapportere til KLD. Øve beredskapsplanverket minst en gang i året, evaluere alle øvelser og hendelser, og følge opp funn gjennom en ledelsesforankret tiltaksplan. Sørg for at alle punkter i tiltaksplanen blir fulgt opp før evalueringen kan anses som avsluttet. Resultater av oppfølgingen etter større øvelser og hendelser skal oversendes departementet.
- Utøve forebyggende sikkerhet i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter. Norsk Polarinstitutt er autorisert for opp til HEMMELIG.
- Rapportere om sikkerhetstilstanden etter JDs mal for tilstandsrapport og spørsmål fra departementet.
- Varsle sikkerhetsleder i KLD og rapportere til NSM om sikkerhetstruende hendelser i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter.
- Informere KLD om endringer i sikkerhetsorganisasjonen.
- Oppretthold sertifiseringen av styringssystem for informasjonssikkerhet ISO 27001 og gjennomfør årlige interne og eksterne revisjoner av informasjonssikkerhetssystemet.
- Inkludere oppfølging av digitalt førstevalg i virksomhetens strategier og virksomhetsplaner jf. digitaliseringsrundskrivet.
- Følg opp brev fra JD datert 21.11.17 (sendt ut til underliggende virksomheter 29.11.17) om NSMs nye grunnprinsipper for IKT-sikkerhet.

3. Fullmakter

3.1. Fullmakt til å opprette og inndra stillinger

Direktøren har fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av driftsbevilgninger som stilles til disposisjon for Norsk Polarinstitutt i tildelingsbrevet. Oppretting og inndragning av stillinger skal skje i samsvar med bestemmelsene i statsansatteloven og hovedavtalen i staten. Opprettelse av stillinger som forutsetter at den tilsatte blir beskikket av Kongen i statsråd, skal fremmes Klima- og miljødepartementet.

3.2. Myndighet til å avgjøre erstatning til tilsatte ved skade på eller tap av private eiendeler

Med hjemmel i pkt. 4 i kgl. res. av 10. juni 1983 delegerer Klima- og miljødepartementet myndighet til Norsk Polarinstitutt til å avgjøre erstatning til tilsatte ved evt. skade på eller tap

av private eiendeler i forbindelse med tjenesten. Det vises til brev av 4. mai 2015 for fullstendig(e) redegjørelse og forutsetninger.

4. Styringsdialog og rapportering

Styringsdialogen mellom departementet og Norsk Polarinstitut skal gjennomføres i samsvar med "Prinsipper for etatsstyring i miljøforvaltningen", og i henhold til "Reglementet" og "Bestemmelsene". Hovedelementet i styringsdialogen er tildelingsbrevet. Styringsdialogen skal dokumenteres.

5. Risikostyring

Helhetlig risikostyring skal være integrert i mål- og resultatstyringen. Risikostyring skal forebygge og begrense hendelser som kan påvirke måloppnåelsen negativt ved å identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiko som står i veien for måloppnåelse. Med helhetlig risikostyring menes at hele virksomheten, inkludert blant annet omdømme, IT systemer, HMS m.fl., er en del av risikostyringssystemet.

Direktøren har ansvaret for at nødvendige risikoanalyser gjennomføres, og at risikostyring integreres i etatens virksomhet. Risikoanalyser skal være et formelt punkt på etatsstyringsmøtene og status for analysene skal referatføres. Videre oppfølging vurderes på bakgrunn av risiko og vesentlighet.

6. Virksomhetens regnskapsprinsipp

Norsk Polarinstitut skal føre regnskapet etter kontantprinsippet

7. Virksomhetsledelsen

Direktøren er virksomhetsleder for Norsk Polarinstitut og har det overordnede ansvaret for at virksomheten er i samsvar med lover, forskrifter, etiske retningslinjer og andre forordninger knyttet til Polarinstituttets virksomhet. Direktøren har ansvar for at Norsk Polarinstituttets økonomi- og virksomhetsstyring er i samsvar med tildelingsbrevet, Reglementet og denne instruksen.

Dersom direktøren oppretter en særskilt intern revisjonsenhet eller ønsker å kjøpe en slik tjeneste fra konsulenter, skal oppgavene presiseres i særskilt instruks som skal foreligge samtidig med opprettelsen. Departementet skal ha kopi av instruksen.

8. Miljøledelsessystem og plan for offentlige anskaffelser

Norsk Polarinstitut skal ha et miljøledelsessystem. Etaten skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus-kostnader.

9. Instruks om avhending av statlig eiendom mv.

Forslag om salg av statlig fast eiendom fremmes for Klima- og miljødepartementet og behandles i samsvar med instruks om avhending av statlig eiendom fastsatt ved Kgl. res. av 19. desember 1997 (FAD).

10. Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell og bygninger samt for avhending av materiell som tilhører staten

For utrangering, kassasjon og avhending av materiell og utstyr som tilhører staten, følges reglene fastsatt i Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell og bygninger samt avhending av materiell som tilhører staten, Endret ved kgl. res. av 18. desember 1987.

